

## FAQs

Epidémie ya bamaladi ya mpema euti na coronavirus ya sika, oyo eyebani lokola COVID-19, ezali source ya préoccupation kasi ya kobanga te. Réseau ya Santé ya UVM ezali kosala na Departema ya Sante ya Leta ya Vermont mpe Departema ya Sante ya Leta ya New York mpo na kotambwisa milende ya komilengela na biso moboko na yango likoló ya conseils euta na Centre d’Epidémiologie mpe Prevention (CDC). Priorite ya monene na biso etikali kopesa kimia, bobateli malamumu epai ya babeli na biso nyonso.

Na nzse okozwa maloba ebele ndenge nini ya kopekisa kopanzana ya coronavirus mpe etape ya kozwa soki yo to balingami azali kozwa bilembo.

TOMIKUNDOLA ETE! Soki oza na fièvre, kosukosu mpe/to mpema mokuse, soki likoki ezali, benga biro ya soins primaires na yo liboso kosolola na monganga.

Lisungi ya ndako ekoki kozala option ya malamumu mpo na majorite ya ba membre ya kartye oyo akobela.

## Coronavirus ezali nini?

Na kolanda maloba ya Organization Mondiale ya Santé (OMS): Coronavirus ezali liboto monene ya mikrobe oyo ezali kopesa bamikrobe ya pema mukuse epayi ya bato, mwa miyoyo na komata na bamaladi ya makasi ndeti syndrome respiratoire ya Moyen-Orient (MERS) mpe syndrome respiratoire aigu sévère (SRAS). COVID-19 ezali maladi oyo epanganaka ntina coronavirus oyo bamoniki yango kalamingi te. Mikrobe oyo ya sika mpe maladi eyebanaki te liboso ya kopalangana nango ebanda na Wuhan, na Chine, na Décembre 2019.

## Bilembo ezali nini mpe ndenge nini komokanisa yango na gripe to na mwa miyoyo kaka?

Bilembo na yango ezali kosukosu, nzoto moto na koyoka mpema mokuse Bilembo nango ekokani na gripe, nkasi tozali kotalela yango makasi mpenza koleka gripe.

Soki ozali kozwa kosukosu, fièvre, kosukosu to mpema mokuse, benga biro ya soins primaires na yo liboso kosolola na monganga.

## Ezali kopesama ndenge nini?

COVID-19 ezali kopanzana na nzela ya matanga mikemike na mopepe, na kosukosu pe kosala likise ekoki kopanza ya batu mpembeni. Ekoki pe kotisa kozwa na kopalangana na mabele. Ntango ya kotya moto na esika ya kofanda na ye moko ekonisama kozala mikolo 14, nkasi yango ekoki kobongwana na kobakisa ya boyebi ya mikrobe yango.

## Ndenge nini Nakoki kopengola yango?

Ba pratique préventives ya base ezali yango ete tosengeli kosalela ntango nyonso:

Sokola maboko na yo mbala na mbala – salela masanga makasi ya koboma mikrobe pe sokola maboko na yo liboso olya. Kosimba elongi na yo te. Kimaka bisikaya bato ebele. Tika kokende mobembo na bamboka CDC amonisi ezali na bopalangani mingi, bopalangani ya kowumela. Komipesa bokabwani na batu ezali kokoma eloko moko ya motuya – etéyelo na biso, likita linene pe mabongisami ya mosala eko sengama kozwama na ba cas na cas.

Soki ozali ya kobela, tikala na ndako. Sokola maboko na yo nioso mibale. Kosokola mokola na moko bisika ozosala mingi. Soki ozalaki na bisika mikrobe ezalaki koleka, benga monganga na yo liboso mpo

na kozwa lisungi. Kokende na esika ya Lisungi ya Mbango mbango te to Departema ya Urgence te kaka soki mpema ekomi mukuse, to soki ezali na lisungi ya kozwa lisalisi ya monganga na lombango.

## **Luka koyeba nini okoki kosala kopengola Coronavirus-19 VIDEO**

## **Nasongaki kala mingi te wuta mobembo mpe sikoyo naza na kosukosu. Nakoki koya mpo na kosala test?**

Eloko ya liboso ya kosala ezali kobenga biro ya monganga na yo mpe koyebisa ye bilembo ozali koyoka. Ezali na gripe ebele mpe miyoyo ezali kobima, mpe bilembo ezali ya kokokana. Tolingi te okende na Departema ya Urgence to esika ya Lisungi ya Mbango mbango na tina te.

## **Nazali na kosukosu mpe fievre. Nakoki kosala nini?**

Soki ozali kobela, fanda na ndako, salela kokengi ya kobatela maboko peto, mpe kokangaka monoko mpe zolo na yo tango ozali kokosukosu mpe kosala likise..

Benga biro ya monganga na yo mpe yebisa ye bilembo ozali koyoka. Bakoyeba nako kosunga yo na oyo etali etapes oyo elandi.

## **Ndenge nini eyebanaka ntango moto azali na bosengi ya test?**

Sikoyo, ezali na masengami misusu na Departema ya Sante ya Leta ya Vermont, Departema ya Sante ya Leta ya New York na CDC na bosengi ya kosala test. Nkasi, na ndenge ntango ezali kokende, yango ekoki kokoma eloko ya kobandela mpe kosalela test mingi mingi.

## **Ezali lolenge ya kosalisa?**

Kozali te lolenge ya kosalisa sikoyo. Ezali na bankisi ya komeka oyo ezali kotangisama. Nkasi, na ba cas moko ya makasi, mobeli akoki kozwa lusungi moko (ex. oxygène, fluides IV, etc.), soki bosenga ezali.

## **Tozali ya kobogwama?**

Makombo ya liboyo ya motuya ya Réseau ya Santé ya UVM ezali kopesa lisungi ya malamumu epayi ya babeli nako batela esika ya malamumu mpo na batu oyo bazali kosala mosala. Boyoki ya kosalisa esalemaki na organization na kolandana na bamayeke ya ntina mpo na ba scénarios ya soini ya santé ekokokana. Ekipi moko ya boto ya botosi ezali kolendela mpe kobangisa komiyokanisa na kolandana na boyeyi ya ba information ya mokili mobimba. Likita ebangisami na bato ya singa liboso ya bopesi lisungi ya nzoto, cadres supérieurs, bato ya kotya babeli, bato ya kokengela bopesami, l'hygiène industrielle, batangisi bao ya misala, praticiens ya protection civile, gestion ya installations, pharmacie, mayebisi, prévention ya infection mpe maladi infectieuses. Réseau ya Santé ya UVM ezali bongo kokoba na koyeba mokolo na mokolo na CDC, Departema ya Sante ya Vermont mpe Departema ya Sante ya Leta ya New York na ndenge esengemaki.

## **Kobanga ya ndenge nini nasengeli kozala?**

Bien ke bilembo ezali kolongwa na muke na makasi (bo oyo ezali na mikakatano ya sante oyo ezalaka deja), batu ebele oyo bazali na maladi ya mpema mukuse. Ezali na ntina komikundola ete kozali ba virus ebele ya mpema na kati ya etuka na biso oyo ezali active bakisa mpe gripe. Ezali tard mpenza te kozwa vaccin na yo ya gripe!